

BÁTORSÁG
ÉS EMBERSZERETET.

Bátorság és emberszeretet.

Az igazi férfiunak két legkimagaslóbb erénye, de egyszersmind elválaszthatlan két tulajdonsága is: a bátorság és az emberszeretet.

A bátorság olyan erény, mely a tiszta érzés, a jó lelkiismeret és az erkölcs fogalmával szoros rokonságban áll. Csak az a férfi lehet föllépésében, akarata kivitelében rettenthetlen, akinek lelke nyugodt és öntudatos; csak nyílt, becsületes tekintettel nézhet minden férfi farkasszemét a veszélylyel: — egy sötétebb visszapillantás a mult hibáira, vagy épen vétkeire, a cselekvés pillanatában megremegteti a szívet, bénává teszi az akaraterőt s a feszült izmok-

kal előre nyújtott kar aláhanyatlik.

Nem való az, hogy a testi erő érzése, az idegek nyugodtsága hősöket alkot a veszély pillanatában. Gyenge testalkotások, megzavart idegeiknek betegei, példák tanúsága szerint nagy dolgokat voltak képesek végrehajtani és a világtörténelem lapjai sok Dávid és Góliát esetét örökítették meg.

A csendőröknek, akik nem csak a fegyver emberei, a fegyveres erő kiegészítő részei, de emellett magasabb társadalmi érdekek és humanisztikus célok szolgálatában is állanak: nem szabad közönséges értelemben venni a bátorság fogalmát, hanem körül kell övezniök azt az idealizmus alkotó erejével.

A társadalom, amely a közrendnek bátor és fáradhatatlan őrét elismerése és hálája nyilvánulásaival halmozza el, visszariad a nyers és nem cél-

tudatos erőproduktumok láttára. A valódi bátorság erkölcsi erőszülötte s az emberszereteten, a gyöngék védelmén alapul.

A közbiztonság szolgálatában álló közegeket, akik polgártársaik személyének és vagyonának védelmezésére voltak hivatva, hazánkban még a nem olyan régmúlt időkben is, a rendszerből kifolyólag, bizonyos nyerseség s a hiányos törvények által kezükbe adott, de tisztán nem körvonalozott hatalomnak fitogtatása jellemezte. A régi pandurvilág alakjaitól ugyszólván jobban rettegett a közönség, mint magától a futóbetyártól, aki gyakran megelégedett napi szükségletének szerény kielégítésével; néha még gavallér is tudott lenni a nálánál gyengébbekkel szemben s volt eset rá, hogy a nép fantáziájában romantikus alakká nőtte ki magát, míg az ugynevezett perszekutorok durvasá-

gai és kegyetlenkedései idegenkedést és gyűlöletet ébresztettek a közönségben ott, ahol dolguk akadt velök.

Az országos csendőrség szervezése, a lengő kakastoll és a fénylő szuronyok megjelenése az Alföld rónáin és a bérczek rengetegeiben egyszerre alakította át a régi helyzetet. A közönség csakhamar bizalmával ajándékozta meg az új testületet s a nép, a magyarföld jó és becsületes lakói, azzal a tisztelettel és kegyelettel vette őt körül, amelylyel az erkölcsi fölény iránt mindenki és mindenhol viseltetni szokott.

És a népkegynek ez a gyors megnyilatkozása azon erkölcsi érték közötti különbség kifolyása volt, amely a régi és az új rendszert — bizonyára az utóbbi előnyére — egymástól elválasztotta.

A csendőr, a ki katonai erényekben nevelkedve, buzgó kitartással,

számba nem vett fáradaimakkal és férfias bátorsággal egyformán örködik a palota és kunyhó lakójának biztonsága fölött, — aki megillető tiszteletben részesít urat és szegényt, — aki tiszteletet szerez a törvénynek s védelmébe veszi a gyengét: a megbukott régi rendszer után egyszerre bizalmat keltett maga iránt, akinek a nagy közönség hálával adózik és akit a közjóra irányuló terhes szolgálata teljesítésében mindenki örömmel támogat.

Hogy a csendőrség intézménye aránylag rövid idő alatt erre a piedesztálra emelkedett, abban oroszánrésze van annak a katonai erénynek és lovagias szellemnek is, mely a magyar emberrel vele születik s ennél fogva csendőrségünk alkotó elemeinek is természeti tulajdonsága.

Bátorság, vitézség és emberszeretet, ez a három magasztos

erény képezi jellemvonását a csendőrnek, ebben rejlik az erkölcsi erő, amit a király és a haza szolgálatában értékesít.

A magyar csendőr nem él vissza a kezébe adott fegyver hatalmával. S ez csak úgy lehetséges, ha sohasem téveszti szem elől »Általános szolgálati határozványok« 135. pontjának azon figyelmeztetését, miszerint »a fegyver időelőtti használata a csendőrre nézve vészthozó lehet« — s lelkébe vésve őrzi a Szolgálati utasítás 50. §-ának emberszeretet által sugalt ama intézkedéseit, hogy: »fegyverét csak azután használja, mikor már minden enyhébb eszköz alkalmazása eredménytelen maradt s még ekkor is a legnagyobb kimélettel járjon el, hogy az ember élete lehetőleg kíméltessek és más személyek se veszélyeztessenek.

És erre figyelemmel kell lennie a szolgálatot teljesítő csendőrnek mindennapi munkálkodása közben, de fokozottabb mértékben kell ápolnia ezt az erényt, ha rendkívüli alkalmak a közrend nagyobb veszélyeztetését, a korlátok könnyebb áthágását teszik lehetővé, amikor például az ország polgárainak százezrei alkotmányos küzdelemben állanak egymással, és a pártszenvedélyek tulkapásait kell a megengedett korlátok közé szorítani, vagy mikor éhinség, tűz vagy árvizveszedelem által a létérdekeket féltő és épen ezért könnyebben felizguló néptömeget kell a törvények megszegésétől visszatartani, vagy a közjóra munkálkodó hatóságot az esetleg félrevezetett nép akaratával szemben kell támogatnia. Ilyenkor szükséges főként, hogy a csendőr higgadtsága, körültekintése és tapintata ébrentartásával, újabb bizonyi-

tékát szolgáltassa régi erényeinek: rendithetlen bátorságának ott, ahol azt a fegyver becsülete követeli s emberszeretetének akkor, midőn a végső szükség szülte esetben a fegyver hatalmát a törvény erőszakos áthágóival szemben éreztetni kényszerül.

Az ily válságos helyzetekben, a kötelességét kellő erélylyel, de higgadtan és az emberi szeretet érzetével teljesítő csendőrség gyarapítani fogja eddigi babérait s gazdag jutalmát nyeri polgártársainak fokozódó becsülésében, az ország elismerésében s előljáróinak büszke szeretetében.

